

zabývá mluvenou angličtinou v rovině zvukové, gramatické a lexikální. Kromě základních rozdílů mezi jazykem psaným a mluveným je pozornost věnována zvláště roli kontextu při interpretaci promluvy. Další část se zaměřuje na psaný jazykový projev, jeho grafickou podobu i na gramatickou a lexikální strukturu.

Kapitola o formálním a neformálním stylu, která se opírá hlavně o poznatky z oblasti pragmatiky (např. kooperativní a zdvořilostní princip), bude jistě přínosná a zajímavá nejen pro studenty angličtiny, ale i pro širší veřejnost. Stejně přínosná je též následující část pojednávající o věcném a expresivním stylu, v níž je velký důraz kladen na funkce jazyka a modifikaci ilokuční síly výpovědi. Čtenářsky poněkud náročnější bude zřejmě kapitola zabývající se kohezí a koherencí jako prostředky textové propojenosti. Díky přehlednému členění kohezích prostředků na prostředky lexikální a gramatické však jistě přispěje k pochopení důležitosti koherence jazykového projevu.

Jak už naznačuje samotný název Interpunkce v anglickém psaném projevu, je další část věnována interpunkci a jejím základním pravidlům, a může se tak stát spolehlivým vodítkem uživatelů anglického jazyka při písemném vyjadřování, ať už formálním či neformálním. Kapitola o slovním pořádku a jeho stylistickém využití klade důraz na srovnání relativně pevného slovního pořádku v angličtině se slovním pořádkem v češtině, přičemž důraz je kladen především na problémy a časté chyby českých studentů angličtiny.

Další část je věnována osobním a úředním dopisům, jejich funkci, formě a obsahu. Podobně jako jiné publikace, monografie klade důraz na rozdíly mezi formálním a neformálním způsobem vyjadřování. Novinkou proti jiným pracím obdobného charakteru je kapitola o politické korektnosti jako jazykovém problému a hodnocení jazykových prostředků z jejího hlediska. Knihu uzavírá krátká kapitola s názvem Stylistická přijatelnost a adekvátnost, která zvažuje anglický úzus a styl z hlediska potřeb českého studenta angličtiny.

Publikace *Úvod do anglické stylistiky* je svým obsahem i strukturou vhodnou po-

můckou při zvládnání základů anglické stylistiky jak pro studenty oboru, tak pro ty, kteří se chtějí blíže seznámit s vyjadřovacími prostředky anglického jazyka.

R. POVOLNÁ

Šestero filmologických zastavení*

V dosavadní historii sborníkových řad a spisů Filozofické fakulty MU dostávají příspěvky z filmové vědy prostor v rámci řady teatrologické a filmologické, označované tradičně písmenem Q. V roce 2002 vyšel první svazek samostatné řady *Otázky filmu a audiovizuální kultury* (přísluší jí písmeno O), která má sloužit především k prezentaci členů oddělení filmu a audiovizuální kultury Filozofické fakulty MU. První číslo nové řady obsahuje příspěvky půl tuctu autorů.

Petr Szczezanik ve stati *Intermedialita a (inter)mediální reflexivita v současném filmu* zúročil výsledky své disertační práce, věnované tématu tzv. intermediality. V intermedialních formách (jež jsou založeny na fúzích různých médií, zvláště fotografie, kinematografie, videa a počítačového obrazu) podle něho nejde o „pouhá propojení a míšení různých uměleckých forem a médií“, ale hlavním strukturálním rysem výsledné intermedialní formy jsou „střet, vzájemné transformace a diference“. Ačkoliv Szczezanikův příspěvek má převážně teoretický charakter, ukazuje projevy intermediality na řadě konkrétních filmů. Podobně postupuje také Ivana Košuličová, která cituje nejnovější animované filmy světové kinematografie v souvislosti se zkoumáním vlivu technologických omezení internetového média na estetiku digitálního obrazu animovaného filmu. Digitální technologie podle ní proměňují nejen tradiční podobu kinematografie („filmový pás může být nahrazen datovým souborem, plátno monitorem počítače“), ale rovněž animovaný film, jehož digitální obraz na internetu se vzhledem k technologickým omezením internetového média dostává do specifické situace, kterou autorka v příspěvku podrobně popisuje. Pa-

vel Skopal v článku *Texty a kontexty sémiopragmatiky* představuje zmíněný proud současné filmové teorie při výkladu základních myšlenek a koncepcí dvou hlavních reprezentantů sémiopragmatického přístupu k filmu: Francesca Casetiho a Rogera Odina. Ve stati *Polámané květy: K postavám melodramatu němého filmu* přibližuje Dora Viceníková některé kompoziční modely a schémata filmových melodramat desátých a dvacátých let. Detailně popisuje americký snímek *Když bouře burácí* z roku 1920, který označuje za jedno z klasických děl sledovaného žánru. Poslední dva příspěvky sborníku jsou věnovány vždy jednomu konkrétnímu filmu. Pavlína Mířová se soustředila na motiv „dvojnictví“ (= parazitování jedné ženy na výsostném postavení ženy druhé) ve španělském filmu Carlose Saury *Peppermint frappé* a Jiří Voráč velmi podrobně analyzoval „nejameričtější“ snímek Ivana Passera *Cutterova cesta* (1981).

První sborník řady *Cinematographica* naznačil, že badatelské aktivity filmových vědců na brněnské filozofické fakultě směřují k širšímu kontextu audiovizuální kultury a médií. Nezbyvá než popřát jeho příspěvatelům i čtenářům, aby se osamostatnění filmologického sborníku stalo šťastným krokem, který povede k rozvoji pracoviště i celého oboru.

D. Kroča

* Sborník prací Filozofické fakulty MU, roč. 2002, řada filmologická (O), č. 1. Masarykova univerzita, Brno 2002, 85 s.

SPFF: Bohemica litteraria V 4: Dušanu Jeřábkoví k osmdesátinám

Celkem čtyřicet příspěvků najdou čtenáři ve sborníku, kterým brněnští i mimobrnění bohemisté vzdali hold emeritnímu profesoru Filozofické fakulty Masarykovy univerzity PhDr. Dušanu Jeřábkoví při příležitosti jeho osmdesátých narozenin (14. března 2002). Jeřábek, který se v šede-

sátých letech zapsal do dějin Filozofické fakulty také jako její děkan, je především literární historik, přední znalec naší literatury devatenáctého století, ale i literární a divadelní kritik a náročný vysokoškolský pedagog. To, že je jako učitel také oblíbený a že na jeho přednášky a semináře bývalí posluchači rádi v dobrém vzpomínají, bylo zřejmé i z řady improvizovaných projevů na jubilejní besedě uspořádané 22. dubna 2002 v brněnském Památníku Jiřího Mahena.

Tři z příspěvků jsou věnovány přímo Jeřábkově osobnosti a jeho dílu. Je to především pěkná vzpomínka Před stínem věčnosti, jejíž autor Vladimír Justl se s Jeřábekem stýkal nejprve služebně jako nakladatelský redaktor Jeřábkových odeonských publikací. Pracovní vztah pak záhy přešel v blízké, společnými zájmy a vzájemnou úctou poznamenané přátelství, o němž bude jednou svědčit i obsáhlá korespondence.

Vzpomínkovou statí nazvanou *Laudis et gratiae relatio* přispěl někdejší Jeřábkův diplomat Dalibor Tureček. Na jeden odstavec z Turečkových vzpomínek je třeba zvláště upozornit, protože vystavuje dobré vysvědčení pedagogickému působení brněnských bohemistů v letech normalizace, kdy pražská sesterská katedra ztratila vinou V. Rzounka poslední zbytky někdejší reputace. „Brněnská filozofická fakulta,“ píše Tureček, „představovala v té době (tj. v polovině sedmdesátých let) oázu a útočiště – zejména ve srovnání s poměry na staroslavné Univerzitě Karlově. Jen pro letmou ilustraci budiž dodáno: se jmény a jimi reprezentovanými myšlenkovými koncepty jako Mukařovský, Wollmann, Propp, Bogatyrev či Jakobson jsme se tehdy seznamovali zcela mimovolně v úvodních disciplínách studijního programu.“

Dušan Šlosar analyzuje (ve studii Slova Dušana Jeřábka) slovník vzpomínkové knihy Brněnská romance a vyvozuje z počítačové statistiky i obecné závěry týkající se Jeřábkových hodnotových preferencí. Upozorňuje i na některé prostředky Jeřábkovy syntaxe a frazeologie. Stať Vlastimila Válka se Dušana Jeřábka týká jen nepřímo: Válek píše o dvou deníkových knihách jubilantova otce Čestmíra Jeřábka; druhou z nich, V za-